

ADAM KOVÁČIK

V /
SHOŘÍME

NECHTE SE VTÁHNOUT DO PŘÍBĚHU,
KDE KAŽDÝ PLAMEN ZNAMENÁ NOVOU NADĚJÍ.

SHOŘÍME

Adam Kováčik

Brno, 2025
Nakladatelství © SOLIS, 2025

Vydalo v roce 2025 nakladatelství Solis,
Příkop 4, Brno 602 00
web: <http://www.solis-nakladatelstvi.cz>,
e-mail: nakladatelstvi.solis@email.cz
První elektronickou publikaci,
v pořadí 98. knihu v edici SOLIS,
první elektronické vydání v jazyce českém.

Autor © Adam Kováčik
Přeložila: Lucie Procházková
Korektura a redakce: Tomáš Rejc,
Lucie Zubalíková
Sazba: Monika Kurucová
Obálka: JPolc

Veškerá práva vyhrazena.
Tato kniha ani jakákoli její část nesmí
být kopírována či jiným způsobem rozšiřována
bez výslovného povolení nakladatele.

ISBN
978-80-53064-17-0 (epub)
978-80-53064-16-3 (PDF)

Anotace

Shoříme je příběhem o odolnosti a snaze najít naději v bezútěšném světě. René se po osmi letech ve vězení vrací na svobodu a přijme práci ochrankáře v nevěstinci svého nejlepšího kamaráda Marcela. Právě tam poznává Dany, mladou ženu, která v sobě i přes tvrdé okolí uchovává záblesky citlivosti. René touží začít znovu, ale brzy zjišťuje, že únik z minulosti není snadný a ani Marcel už není tím přítelem, jakého znal. Setkání s Dany otevírá Renému srdce i staré rány a oba musí čelit otázce, zda je možné najít skutečné štěstí, když už se dávno vzdali všech iluzí.

Prolog

Každý člověk občas přemýšlí, jaké to asi je za zdmi vězení, ze kterých není úniku. I já jsem nad tím často dumal, dokud si pro mě nakonec nepřišli. Ve třiadvaceti letech. Prvotní pocit je šok, když vám oznámí konec vašeho poklidného mladického života. Asi nejvýstižnější přirovnání by bylo pořádný kopanec do trojúhelníku.

„Soud rozhodl... obžalovanému uděluje trest odnětí svobody...“ V tomto momentě člověk již nevnímá. Uši mi šuměly, hrdlo se stáhlo na velikost brčka v letním osvěžujícím drinku. Od té chvíle budou všechna má léta, přinejmenším po příštích osm let, spočívat v pohledu na měnící se oblohu, zatímco obyčejní lidé budou uvažovat o možnostech nepřízně počasí, ale pro mě budou ty možnosti vždycky stejné. Izolace mezi lidmi, kteří to v životě také pokazili. Nebo nezapackali a vědomě jednali bez jediného konfliktu se svým svědomím, po kterém v nich teď nezůstala téměř žádná stopa.

Nejhorší jsou první týdny. Zvyk je sice železná košile, ale člověk je přirozeně zvyklý na všechno, jen ne na to, co ho čeká ve vězení. Skličující deprese, obsedantní pocit nemožnosti vykročit z prostor, do nichž jste nedobrovolně vstoupili. Během těch nekonečných osmi let se moje osobnost změnila k nepoznání. Ne snad, že by ze mě chladné zdi vězení udělaly agresivní potetovanou... hlavohrud', to ne. Myslím si, že taková proměna se stává jen těm nejslabším jedincům. Spíše jsem pomalu a nevědomky splynul s izolací. Skutečně jsem svoje vnitro odštíhl od téměř všeho živého.

V naší cele nás bylo celkem osm. Dvakrát týdně teplá voda, a kdo pracoval v prachu, tak každý den. Zajímavé bylo, že každý jeden z nás měl přidělené svoje vlastní soukromé umyvadlo. Trochu zbytečné, nebo spíše zvláštním způsobem úchylné. Možnost různorodé práce byla vždy velkým plusem. Ve vězení děláte různé věci, abyste se zabavili. Někdo se věnuje malování, jiný cvičení, další čtení. Já jsem inklinoval k literatuře. Vlastně jsme měli moc pěknou knihovnu. V

toužebném pocitu normálnosti jsem se přistihl, jak nostalgicky vzpomínám na studentská léta při *Volání divočiny* Jacka Londona. Také jsem se naučil šít boty, balil jsem sklo, dokonce jsem na čas pocítil jakési zdání plnohodnotného lidství v keramické dílně, samozřejmě jen nakrátko. Přece jen i pseudoučení z nás dělá něco víc než zvířata.

A dnes je ten den. Opouštím pseudopřátele, pseudonadřizené a celou tuhle osmiletou černou díru svého života. A mám strach.

1. kapitola

„Kdysi lidi odmítali nést zodpovědnost za to, co udělali. Dnes se odmítají zodpovídat i za to, co udělali několikrát.“

Na základní škole se mnou nikdy nebyly žádné problémy. Vím to nejen ze zbytků své paměti, ale také z diplomů za reprezentaci v různých školních i mimoškolních aktivitách. Například na jednom z nich se vždy s chutí zasmějem. Diplom za vzorné dodržování pořádku na školních chodbách. Jako dítěti mi každé ocenění nesmyslným uznáním připadalo jako zadostiučinění, ale dnes mi všechny ty hlouposti, kvůli kterým jsme se v raném věku bezhlavě tlačili za uznáním „schopných“, připadají jako ubohost.

První tři ročníky mi ani jeden ze spolužáků nepřipadal dostatečně adekvátní partner pro mé skutečné mimoškolní aktivity. Každého z nich zajímali motorky, auta, stavebnice, fotbal a podobné, pro mě zcela cizí záležitosti.

Jedna ze zálib byla obzvlášť nechutná. Tehdy mi to tak vůbec nepřipadalo. Už jako osmiletý jsem se vždycky těšil na průzkum rozvodných kanálů, konkrétně na zcela severní straně města, byl to velmi dobrý způsob, jak strávit odpoledne. Právě tam jsem se totiž dozvěděl, že krysy umí plavat. Jednu malou se mi dokonce podařilo chytit do rozříznuté plastové láhve s výsuvnou síťkou na akvarijní rybičky připevněnou šňůrou k těžkému kameni, který při manipulaci s hlodavcem spadl a následně ho uvěznil. Toho rozkošného tvora jsem choval v bílé neprůhledné bandasce, uložené v jednom z kanálů, který ještě nestačili zapečetit kovovým zámkem. Byl ukrytý v lese, notoricky známém jako *Re – zik*. Byla to v podstatě zkratka do nedaleké rezervace.

Nakonec však zapečetili i tuto mou poslední průzkumnou stanici, spolu s mým čtyřnohým přítelem v bandasce na konci druhého zákrutu.

Na druhém stupni se moje společenské aktivity zvýšily. Přestal jsem se ovšem oddávat těmto nechutným zálibám, protože do mého zorného pole poprvé vstoupila vyvíjející se dívčí těla mých spolužaček.

Vzpomínám si, jak jsme se s jednou nejmenovanou slečnou z vedlejší třídy během třetí vyučovací hodiny, uvolněním na záchod, sešli pod schody do suterénu. Došlo i na první doteky, při nichž mě tehdy brněl rozkrok jen při jemném pohlazení jejího zadečku. Nic jiného nebylo potřeba.

Dnes je ta slečna jednou z posledních úspěšných punkových zpěvaček na Slovensku. Spali jsme spolu v deváté třídě.

To léto před střední školou bylo díky ní jedno z nejlepších v mém životě. Právě tehdy jsem se totiž utrl ze řetězu konvencí slušného člověka.

Když už mluvíme o střední škole, právě v prvním ročníku mě pohltila záliba v hromadění peněz za ne celkem slušné praktiky. Pašované cigarety šly na dračku, protože průměrný student nedostával sumu, z níž by si mohl bez rozmýšlení koupit cigarety a ještě se tu a tam slušně najíst. V očích profesorů je vždy výhodnější působit podřadně a zbytečně nevybočovat, čehož jsem se snažil držet nejen v době studentských let, ale i v pozdějším životě. No naše činy nás i tak stejně nakonec dovedou na cestu zodpovědnosti, která sama určí, do jaké míry se jí člověk dokáže vyhnout.

Na úvod musím také zmínit, jak moc pro mě vždy znamenalo vyhovět svým rodičům. Nevím, zda to bylo způsobeno přílišnou láskou z jejich strany, která se v důsledku mého mladého rozumu vždy stupňovala jen neadekvátním pocitem jejich uspokojení. V podstatě to chápu. Je opravdu těžké připustit, že vaše dítě nikdy nebude zcela přirozeně přežívajícím myslícím jedincem bez extrémních ambicí. S takovými věcmi se rodiče těžko vyrovnávají, no, vždy aspoň jeden z nich určitě.

Největším problémem lidstva je spalující nedostatečnost. Chtíč. Vždycky chceme víc, i když máme dostatek. Samozřejmě, že i oni, přesněji řečeno moje matka, ze mě chtěla vychovat průměrně úspěšného člena naší podřadné společnosti, ale mně průměrnost nikdy nestačila. Mám na mysli spíš v úspěšnosti přesného měřítka úspěchu obyčejného člověka. Práce, vzdělání, pokusy získat ideální genetický materiál pro založení rodiny mi nestačily. Mé neuspokojené vědomí směřovalo spíše k tomu skvělému, nepopsatelně uspokojivému pocitu

nemožnosti uchopit nebezpečné situace optimální kontrolou. Chtivost po jakémsi nevyzpytatelném pokroku. Nelegálnost. Nepřirozenost.

Máma tyhle věci nikdy nechápala a možná ani chápat nemohla. Pocházela z obyčejné, průměrné rodiny z dob socialismu, jehož zavedeným a fungujícím heslem byla jistota a nepotřebné vybočení z pokojného stáda. Nerozumím tomu a ani nemůžu. Nežil jsem v té době. Takže v našem vztahu vždycky panovalo jakési skřípající zklamání, když jsem náhodou selhal při některém ze svých pokusů o vybočení, pokaždé přímo na nebezpečnou cestu.

To se však nedá říct o mém otci. Ten, ačkoli mě kdykoli „přísně“ zbil, pohrozil mi nebo předstíral zklamání, nakonec přišel do mého pokoje s úsměvem a společně jsme žertovali o mé hlouposti a zjevných chybách nezralé, dětsky chtivé povahy, na jejíž dopady mě navzdory všemu dobře připravil. Mám na mysli takové věci, jako bylo kradení nelegálně vypáleného alkoholu z dědečkových zásob a jeho prodej ve škole s efektní, ale velmi věrohodnou etiketou. Problémem možná nebyla ani tak etiketa, jako spíš skutečnost, že mi tehdy bylo teprve čtrnáct let.

Otec se mnou vždy jednal jako se sobě rovným, nikdy mi nedal pocítit, že jsem ještě nevyzrálé dítě, spíše mě svým řečnickým talentem vždy přiměl k tomu, abych si přiznal vlastní nedostatek zkušeností, spojený s nedostatkem věku. I když mě s vážným výrazem ve tváři káral, nikdy moje výstřelky nepřipisoval dětské hlouposti. Rozuměl mi a akceptoval mě, přestože dobře věděl, jak nebezpečné a ohrožující jsou mé pubertální pošetilsti pro budoucnost, do níž se chystám vstoupit. Nechával mi však prostor, abych se poučil z vlastních chyb, a teprve když mé nitro dozrálo na úroveň, která dokázala pochopit jeho toleranci, uvědomil jsem si otcovu výjimečnost.

Porozumět není dar. Porozumět je výsada.

Otec pracoval jako ředitel Kulturního centra v Banské Bystrici. Jeho práce spočívala především v přerozdělování možných hmotných rezerv a dotací mezi adekvátně nápadité kulturní projekty, které měly potenciál spatřit světlo světa, i když samozřejmě v mnohem

omezenější podobě než tvůrci původně zamýšleli. Právě v tom jeho práce vyžadovala neobvyklé znalosti lidských schopností omezovat realitu a také dávku neagresivní trpělivosti, jako umlčet nebo alespoň ohraničit vášně zainteresovaných stran na rozumnou míru. Množství jeho projektů však nakonec přežilo papírovou část a stalo se vytouženou realitou. Otec na to byl hrdý, i když o tom nikdy nemluvil.

Já a maminka jsme vždy vnitřně oslavovali tátovy úspěchy. Nebo spíš máma, protože se ne vždy dokázala ztotožnit s otcovými výchovnými postupy, což způsobovalo spoustu zbytečných hádek. Přesto ho z celého srdce milovala. Víím to, protože jejich náklonnost ovlivňovala i mě. Po hádce vždy následovalo nastolení rodinné pohody v podobě dokonalé večeře v oblíbené restauraci, grilování na naší chalupě nebo jen objednání obyčejné pizzy k nám domů a sledování jedné z nových hororových novinek.

Horory jsme milovali. Vzpomínám si, jak naše společné sledování vždy skončilo tátovými vtipnými poznámkami, které nás vždy pobavily, ale mámu přiváděly k šílenství, protože vždy se zatajeným dechem sledovala vývoj příběhu a jeho následné vyvrcholení. Pro nás s tátou bylo pointou to, abychom společné chvíle trávili bezútešným smíchem.

„No, bože, tak si vzal do školy nožík, a co teď?“ Táta rozpráhl ruce a podíval se na mámu, která s lehkým úsměvem vyčítavě zavrtěla hlavou. Seděl jsem se skloněnou hlavou v koutě a ona se na mě rozzlobeně dívala. Ten mámin výraz znám. Jako by se násilím snažila vypadat co nejsmutněji a hluboce zklamaně, ale zároveň našťavaně.

K mým dvanáctým narozeninám mi táta dal švýcarský kapesní nůž. Hned druhý den ráno mi svědomí nedalo, abych si ho nevzal do třídy a neukázal ho klukům. Následně skončil zapíchnutý v dřevěné tabuli, což mi udělalo obrovskou radost, protože mě jeden ze spolužáků posměšně nabádal a provokoval, že hrotem, který hodím ze vzdálenosti tří metrů, do tabule nezabodnu. V tu chvíli vstoupila do třídy moje třídní učitelka, paní Moresová.

„Aha, a kdyby trefil spolužáka? Nebo někoho pořežal? Co byste řekli potom?“ Máma se okamžitě osočila na tátou a snažila se to celé

hodit do autu. Já vím, asi by se to nemělo dělat, ale jak ho znám, nad takovými malichernostmi se nepozastavuje.

„A proč by měl někoho trefit? Copak je náš syn postižený? Či ne-svéprávný, nebo co? Vždyť Moresová třikrát za sebou volala, zrovna když jsem měl jednání. Nejdřív jsem si myslel, že jsi zapálil školu, a ne že máš u sebe příborový nůž,“ otočil se ke mně a mrkl na mě, zatímco já se jen sesunul na židli a snažil se zamaskovat smích.

„Říkám ti, Romane, že tenhle tvůj tolerantní přístup vůči Renému nedopadne dobře. Když něco opravdu vyvede, neberu si to na starost,“ pohrozila na nás prstem a otočila se na podpatku, čímž přiměla tátu, aby okamžitě vykulil oči. Možná tehdy měla moje máma pravdu. Vlastně, moje máma se málokdy mýlila. Dokonce bych řekl, že nikdy.

Doleva nebo doprava?

Každý z dozorců se při mém odchodu usmíval. Vlídny, klidný úsměv, ve kterém byly cítit emoce. Skutečný pohled na svobodného člověka. Když se však dveře vrátnice nadobro zavřely, zmocnila se mě úzkost. Svět mi najednou přišel tak obrovský. Všechno kolem mě na-býlo nebývalých rozměrů. Bylo to, jako bych byl myš schoulená v koutě před kočkou. Měl na mě čekat můj nejlepší přítel, s kterým jsem prožil téměř celý život. Marcel. Špatná rodina plná alkoholu, násilí, a on byl zlatá růže mezi trním. Vždycky byl ten zodpovědný, moudrý, neovlivnitelný jedinec mimo stáda. A dnes? No, k tomu se ještě dostaneme.

Po přibližně dvaceti minutách se konečně uráčil objevit, a to ve svém nablýskaném mercedesu. Na očích měl černé sluneční brýle, vystrčil hlavu z okénka a potměšile se usmál. „Co, René, žiješ?“

Samozřejmě, že jsem se okamžitě usmál a mou dezorientaci v širokém světě pohltilo jeho neprůstřelné sebevědomí. Svým charismatem vždycky dokázal lidi uklidnit a zároveň znervóznit.

„Dobrý pocit být na svobodě?“

Při slově „svoboda“ mi mírně poskočilo srdce, a to vůbec ne v pozitivním slova smyslu. I když už jsme byli z věznice nějakou chvíli pryč, ta olověná pachut' v ústech ve mně stále přetrvávala. Něco jako napětí

uložené v hrudi. Nedokážu to přesně popsat, ale rozhodně to nebylo nic, co by se podobalo příjemnému pocitu.

Pomalu jsem přikývl a zadíval se na rychle jedoucí auto. Všechno kolem mě ve mně vyvolávalo pocit nepřírozenosti. Osm let jsem kráčet po vlastních nohou a najednou opět sedím v nejoblíbenějším výdobytku lidské civilizace.

Ale dost této agonie, musím se co nejdřív dát do pořádku. Jsem tady. Mezi lidmi v obyčejném – neobyčejném světě, kde už záleží na každém mém výroku, koukání nebo hlasité myšlence.

„Jasně, už... cítím se fajn,“ odpověděl jsem naoko přesvědčivým tónem a dál zíral z ven okna.

Marcel se na mě otočil a také přikývl, ale stále s lehkým úšklebkem. „Chceš se jít najíst? Když pojedeme do Bystřice?“

Zapomněl jsem zmínit, že oba pocházíme z krásné Banské Bystrice a ani jeden z nás se od ní nikdy pořádně nevzdálil. Tedy kromě mě, ale to se nepočítá.

Opravdu se těším domů, ale ve chvíli, kdy se zmínil o jídle, se mi do úst nahrnuli sliny a celým tělem mi projel mráz. V jídelníčku soudních institucí nenajdete plnohodnotné jídlo. Můj pohled se okamžitě stočil k Marcelovi a ztěžkl mi dech.

„Chci se jít nažrat, ne jíst!“ vykřikl jsem s úsměvem s široce rozetřenými očima. Marcel okamžitě chápavě přikývl.

„A jéje, co bys sis d—“

„Brynzové halušky, domácí, a hrst slaniny k tomu.“ Neumíte si představit, jak mi chybělo teplé jídlo, které se nevařilo v padesátilitrových hrncích. Na oběd nebo večeři bylo nejvýhodnější chodit mezi posledními, ale každé jídlo, které jsem si dal, bylo přinejlepším vlažné a nepříliš chutné. Dalo se jím zasytit, ale rozhodně neuspokojilo žádné chutě, to mi věřte.

„Tak se zastavíme v jedné hospodě nedaleko odtud. A opravdu...“ V rychlosti zabušil na dvířka úložného prostoru pod palubní deskou a vytáhl čturu s alkoholem. „Tady máš, na tvůj příchod.“

Vzal jsem do ruky plochou, v kůži zabalenou kovovou láhev a po děkovném kývnutí jsem bez přemýšlení odklopil skřípající uzávěr. Jakmile mi do nosu vnikla její ostrá, kořeněná vůně, příjemně jsem se

zachvěl. Skotská whisky. Nic se nevyrovná vůni vyuzených dubových sudů, naplněných přísně dodržovanou recepturou. Nadělil jsem si dva nenasytné hlty v rychlém sledu.

„Ách, kurva! Co to je? Single malt?“ zeptal jsem se s úsměvem a Marcel hrdě přikývl.

„Jasně, co si myslíš, že bych do tebe nacpal sedmi eurovou sračku z Tesca?“

Pokrčil jsem rameny, jako bych už po tom všem nevěřil na žádný projev lidské slušnosti. Flašku jsem si následně strčil do vnitřní kapsy kožené bundy, která mi, upřímně řečeno, byla po všech těch letech trochu malá. V base člověk nemá místo, kde by si mohl koupit oblečení. Vězně se jen těžko dalo od sebe odlišit, protože každý z nás měl na sobě stejné vězeňské oblečení v podobě oranžové kombinézy s tmavě modrou džínovou bundou.

Lidský faktor

Netrvalo dlouho a Marcel zaparkoval před zmíněnou dřevěnou chatou, ze které se ozývala lidová hudba. Dřevěné stavby mě v tu chvíli velmi zajímaly a fascinovaly, protože před mým zatčením ještě nebyly v módě, ale dnes si sruby staví ti nejbohatší obyvatelé. Trend je prostě trend. Za mých mladých let patřily *dřevostavby* nižší střední třídě, takže pro vyšší třídu to byly jen chaty lidí, kteří si nemohli betonové obydlí dovolit.

Tahle chata byla opravdu krásná. Lesklé lakované dřevo svítilo v ostrém jarním slunci.

„Jsme tady.“

Oba jsme vykročili a mě najednou přepadl už dávno zapomenutý pocit nervozity z nového prostředí, na který jsem si už pomalu ani nevzpomínám. V momentě, kdy jsme překročili práh dřevěných dveří do nádherně vyzdobené restaurace, mě zaplavila spleť úžasných vůní jídel ze všech koutů slovenské kultury. Řeknu vám, že ten pocit, když se na mě usmála jedna z krásných dívek oblečená v kroji, byl nepopsatelně vzrušující. Myslím si, že jsem dokonce pootevřel ústa.

„Kámo, ať ti pták neuteče z kalhot,“ zašeptal Marcel a já ho loktem šťouchl do ramene. Vtom k nám jeden z nich roztomile přiklusala a mně se skoro rozklepala kolena.

„Dobrý den, budete jen vy dva?“

Nevím, jestli to Marcel udělal schválně, ale odvrátil pohled a nechal mě napospas tomu krásnému stvoření.

„Ehm, ano, jenom já a, ano, jenom my dva,“ odpověděl jsem nejistě a hlas mi při tom lehce přeskakoval. Slečně to očividně zalichotilo, ještě víc úsměv prohloubila a odvedla nás k jednomu z menších stolků. Pocit, kdy jsem si položil lokty na dřevěný stůl pokrytý červenobílým čtvercovým ubrusem, byl neuvěřitelně příjemný. Žádné kovové vrzající skládačky.

„Dáte si něco k pití?“

Marcel požádal jen o espresso a já hned věděl, co potřebuji. „Máte čepované pivo?“

Slečna zdvihla obočí a mně došlo, že to byla trochu hloupá otázka. „Ano, Svijany, jedenáctku, nepasterizovaný máz.“

Vůbec jsem nevěděl, o čem mluví, ale tvářil jsem se moudře. „Aha, jasně, to si dám, a můžu poprosit o bryndzové halušky?“

„Ty halušky i pro mě, děkuji.“

Slečna přikývla, a přitom si rychle zapisovala objednávku do trhačího bloku s vyobrazeným Jánošíkem. Pak sebrala ze stolu jídelní lístky a cupitala pryč.

„Chlape, tohle mi strašně chybělo. Jak můžou být ženy na Slovensku tak krásné?“ ptala jsem se.

Tentokrát pokrčil rameny Marcel, nejspíš proto, že díky své práci už bral ženy trochu jinak.

„Tak povídej, jaké byly poslední dny ve vězení?“

Nikdy nebyl přehnaně citlivý člověk, a to se mi na něm líbilo – jeho přímé vystupování, bez ohledu na to, kolik mu je let. V tuhle chvíli mě však jeho přímočarost mírně zaskočila. Koneckonců to nebylo téma, o kterém bych teď chtěl mluvit.

„Hm, no, víš.“ Chvíli jsem jen tak zíral do neznáma, a i když jsem opravdu rád, že už neobývám stěny instituce, která má potlačovat lidskou důstojnost, na okamžik mi to bylo líto. „Asi jako každý den, tam

se nikdy nic nemění,“ odvětil jsem vzápětí, i když to nebyla tak docela pravda. „Ale co ty? Jak se ti daří?“ Chtěl jsem to rychle zamluvit. Bylo pro mě mnohem příjemnější slyšet o světě, ve kterém jsem osm let nefungoval, než o tom, ve kterém se osm let dělo to stejné.

„Tak ženy přicházejí a odcházejí, zákazníci také. Podnik prosperuje, nemám problém.“ A tak jsem se vrátil k tomu, co jsem říkal.

Člověk by řekl, že mluví o ženách, které přicházejí a odcházejí z jeho osobního života, což by bylo přirozené, ale ve skutečnosti jde o něco úplně jiného. Marcelova odpověď se týkala především obchodu. Je provozovatel nevěstince. Veřejného domu, bordelu, nebo jak to nazvat. A právě jeho byznys má být mým začleněním do společnosti. Marcel mi navrhl, abych v jeho podniku pracoval jako ochranka. Samozřejmě, že jsem okamžitě souhlasil. Není to zrovna práce, po které by člověk v životě toužil, ale budme upřímní; kdo by zaměstnal člověka s takovým trestním rejstříkem, jaký mám já? Ne, děkuji, ušetří mi to spoustu zklamání a dalšího sebeponižování. „Co přesně ode mě očekáváš?“

Marcel se naklonil a na okamžik odvrátil pohled. „Hlavně potřebuju někoho, komu můžu věřit. Jistě víš, že tahle práce není zrovna v souladu se zákony naší podřadné země.“

Znovu se ozvalo klapání podpatků a před obličejem mi přistál půllitr dokonale čepovaným pivním mokem. Do úst mi chtivost po studeném chmelovém nápoji nahrnula sliny, a bez dalšího čekání na přípitek, v němž by se Marcel jistě snažil nějak povznést lidskou existenci, jsem jedním douškem vypil tři čtvrtě poháru.

„Ach, toto sedlo.“ O pěnu na ústech se postaral můj krátký rukáv po zatuchlině zapáchajícího svetru. Nebylo divu, nebyl ze skříně vytáhnutý osm let.

„Tvým hlavním úkolem bude usměrňovat zákazníky. Přece jen, alkohol a testosteron, který prostupuje i stěnami našeho podniku, dokážou z chlapů udělat zvířata.“

Nebylo nutné mi vysvětlovat, jaké z mužů dokážou být opice, takže jsem jen přikývl a hned na místě nenasytně dopil zbytek piva, jeho slova byla nějak přehlušena mezi požitkem z chladného nápoje, který mi ve vězení chyběl ze všeho nejvíc. „Dobře, chápu.“

Marcel neměl jediný důvod se mě ptát, jestli zvládnu pár opilých zákazníků. Jednak proto, že jsem mezi vzornými sodomity žil tak dlouho, a také proto, že naše společné dospívání nikdy nebylo procházkou růžovým sadem. Problémy ve škole, v osobním životě a debaty o existenčních otázkách, které nikdy nikam nevedly, nás naučily razit si vlastní cestu násilným a nedůvěřivým způsobem. I když jsem si vždycky myslel, že basa tuhle část mého já nadobro zničí, stal se pravý opak. Roky byly těžší, lehčí, až nakonec přišel jakýsi neuchopitelný klid. A teď tu sedím, piju pivo a konečně jsou moje další cesty zase otevřené.

„Už spi, kurva.“

Jsem zpátky, no všichni jsou dál.

Jídlo bylo vynikající. Hltal jsem jednu lžici za druhou, a přestože Marcela můj nenasytný apetit očividně znervóžňoval, neřekl ani slovo. Dokonce mi objednal další pivo, které jsem do sebe nalil stejně jako to předchozí. Neskutečná slast. V base je opravdu těžké zvyknout si na abstinenci všech těch maličkostí, které ze života dělají potěšení.

„Dojedl si?“ zeptal se, když jsem se konečně opřel a ztěžka jsem vydechl.

„Výborné, díky,“ odpověděl jsem, zatímco jsem si utíral ústa do papírového ubrousku. Napadlo mě, že si krknu, ale přepadla mě jakási náhlá úzkost, jako by to bylo něco nepřírozeného. Už ani nevím, co je vlastně normální a co nedůstojné v komunitě, která v podstatě nemá nic společného, jen prostě funguje. Svobodný svět.

„Nestojí to za řeč. A co teď? Měli bychom ti koupit nějaké nové oblečení.“

Podíval se na krátké rukávy mé časem obnošené kožené bundy. V tu chvíli jsem si také uvědomil, jak stísněně se ve svém oblečení cítím. Opravdu na něm byly znát stopy opotřebení časem, což ve vězení nic neznamená, ale tady venku se měří nejen hodinami, ale hlavně pohledy společnosti. Ne že bych si z toho v životě, než jsem se odřízl od světa, dělal nějakou velkou vědu, ale po tom všem bych se měl snažit vypadat pro lidi co nejlépe, protože všechno ostatní, čím se kdy budu

prezentovat, mi nebude hrát do karet. Právně i společensky nepoužitelný kus. Teď mi však v myšlenkách běhá jiná mnohem nepříjemnější záležitost.

„Opravdu ti za všechno děkuji, Marceli, ale ze všeho nejdřív teď musím jít za otcem,“ odpověděl jsem skleslým tónem. Další věc, které se opravdu bojím. Marcel chápavě přikývl, protože mého otce dobře znal, a beze slova se vydal k baru s černou elegantní peněženkou v ruce. „Chceš ještě něco?“

„Ne, děkuji.“

Ve škole mě znali dobře.

Přes vysoké stromy areálu pronikalo jen několik slunečních paprsků. Batoch jsem měl před začátkem hokejové sezony našich kluků už téměř prázdný, ale stále na dně zůstalo několik nádob s doma vyrobenou etiketou značkového proteinu, který spočíval v šikovném smíchání obyčejné syrovátky s matendienonem, v Americe opravdu dobře známým anabolickým steroidem sedmdesátých let, který přiváděl k šílenství snad každého kluka ze sportovního gymnázia. Záleželo jen na tom, jak rychle dokáže mladý sportovec nabrat objem. Samozřejmě nikdo z nich nechtěl být horší než ten druhý. Přiznám se, že mi žádný sport nikdy neseděl do způsobu prožívání mých mladých let, ale ekonomie mi šla dobře. Na to, abych se honil za míčem nebo pukem, jsem však příliš pil a kouřil. Na druhou stranu, v posteli jsem sportoval víc než kdokoli jiný.

„Tak dvě?“ zeptal jsem se, když jsem seděl na lavičce, čerstvě natřené na nechutnou zelenou, a vychutnával si nejistý pohled Davida Daniše, jedné z mladých hokejových hvězd, o které se mluví jen v superlativech. Rozhodně má před sebou zárnou budoucnost. Je smutné, že jsme to my, kdo jeho cestu k úspěchu odklonil směrem k absolutnímu neúspěchu. Doslova.

„Kluci říkali, že je to pecka, kolik si toho mám dávat?“

V rukách si těžkal dvě naplněné, šedé, neprůhledné pixly s béžovým práškem uvnitř.

„Nejlepší bude, když ti to řeknou kluci, ale nedělej z toho vědu,“ opáčil jsem a típnul nedopalek cigarety o podrážku svých vínových *Martens*.

„Tak si vezmu jednu,“ prohlásil nakonec David po těžkém rozhodování. Váhavě mi podal druhou sklenici zpátky a já ji s paranoidním pohledem po okolí uložil do batohu. „Kolik to bude?“

„Čtyřicet.“

Váhavě mi podal do ruky papíry. Byly to slušné peníze. Asi proto jsme se nehodlali vzdát tak snadno, i když všechny indicie, které jsme se v šíleném spěchu za snadnými penězi snažili přehlédnout, naznačovaly, že naše cesty nemohou vést ke šťastnému konci.

Domov, sladký... domov.

Po výborném obědě Marcel bez potřebných informací o trase vyrazil přímo do Bystrice. Během cesty jsem s plným žaludkem dobrého jídla okamžitě usnul. I když mě svět kolem zpočátku opravdu zajímal, hlavně z nostalgie, ve vězení je spánek vaším největším nepřítelem. Přece jen je tehdy člověk absolutně bezbranný a v base, mezi všemi těmi stále ještě neochočenými opicemi kolem, je to jako usnout někde v džungli. Dneska to už řešit nemusím, a tak využiju první příležitosti ke spánku.

„René! Zanedlouho budeme na místě,“ vzbudil mě Marcel zatřesením za rameno.

Protože jsem ještě nebyl zvyklý řídit, spánek mě pořádně vyděsil, a proto jsem se intuitivně pevně chytil rukama palubní desky. Ani mi nedocházelo, že jsem pořád v autě.

„Uklidni se, co je s tebou,“ pobavil se na můj účet a mně se konečně podařilo nabýt plného vědomí.

Auto zastavilo nedaleko mého rodného domu.

„Počkám na tebe tady? Nebo se vrátím později?“

Popravdě, jsem na rozhovor s otcem nebyl vůbec připravený. Jeho život nabral opravdu smutný směr. Když mi bylo asi šestnáct, moje milovaná maminka upadla po autonehodě s nákladákem do kómatu a ani ne rok potom byla odpojena od přístrojů. Už jí nebylo pomoci.

Táta byl navzdory svým úspěšným ambicím odjakživa citlivá duše, pravý opak mě a celé naší rodiny, takže netrvalo dlouho a svůj žal po mámě nezvládl. Poté, co celý náš dům ztichl, protože jsme mezi sebou často měli spoustu neshod kvůli narůstajícímu napětí ze změny mého chování k němu, díky pubertě, a po autonehodě chodil jen o holi, uzavřel se do sebe a vytvořil si zvláštní způsob nepřekonatelné, selektivní němoty. Nepromluvil se mnou téměř jediné slovo, přičemž jednou z jeho hlavních předností byla vždy řečnická schopnost a mnoho lidí dodnes vědí, že můj otec byl vynikající řečník, básník a po skončení práce v kulturním středisku také jeden z oblíbených učitelů na střední škole, kde jsem, bohužel studoval i já. Nesnášel jsem, že mě učil můj vlastní otec, čiré peklo. A ještě k tomu slovenštinu, což nebyl zrovna můj šálek kávy. Odjakživa moje přirozené schopnosti tíhly spíš k ekonomickým záležitostem.

V každém případě se jeho stav začal postupně zhoršovat a otce pohltily těžké deprese, které vyústily v tu nejnepravděpodobnější nemoc – agorafobii. Jednoduše, už víc nedokázal ani vyjít ze dveří. Naštěstí mu ten prokletý, nešťastný náraz nákladáku natolik zdevastoval pravou nohu spolu se zádovkami, že nebyl schopen vykonávat žádnou fyzickou aktivitu, a proto soud rozhodl v jeho prospěch. Sedmdesátiprocentní invalidní důchod.

Občas mu pomáhal i Marcel, který naši rodinu bral jako vlastní víc než tu svou. Alespoň u nás doma pociťoval jakýsi možný druh lásky a bezpečí, beze strachu ze svého otce, který byl neustále ožralý. Tímto způsobem mohl opěťovat jejich náklonnost alespoň jednomu z mých rodičů. Za celých osm let jsem se svým otcem nemluvil ani jednou, dovedete si to představit? Neviděl jsem ho dlouhých osm let a teď stojím tady, před jeho dveřmi. Nevím, jestli to byla hanba, která ve mně vyvolala takový strach, že mi svědomí nedovolilo zvednout ten prokletý telefon a alespoň jednou vytočit jeho číslo.

Dokonce i teď se bojím. Nervozita. Spalující tréma.

„Počkej na mě, nebude to dlouho trvat,“ řekl jsem s lehkým zachvěním v hlase.

Ještě chvíli jsem se nedokázal odhodlat k činu. Stál jsem s rukou nataženou k masivním bukovým dveřím našeho dvoupatrového domu,

charakteristického socialistickým stylem, a hlavou mi i nadále vířily výčitky a nepříjemný pocit vzájemného odcizení. Nakonec jsem se přemohl a opatrně zaklepal. Na okamžik se neozýval ani nejmenší zvuk, ale najednou se dveře se skřípěním rozevřely a malou tmavou štěrbínou vykoukly otcovy hnědé oči. Zprvu jako by ani nevěděl, o koho jde, ale po chvíli se mu zorničky rozšířily štěstím a do rudých koutů mu vytryskly slzy.

„René!“ ozval se tenký, nejistý výkřik a otec mě okamžitě třesoucí se rukou přitáhl k sobě, ale práh dveří z opatrnosti nepřekročil. Objal mě tak silně, že jeho oslabená noha málem neudržela rovnováhu a nechybělo málo, abychom společně nesklouzli na zem. Ani já jsem nedokázal zvládnout nápor situace a při jednom z nejsilnějších okamžiků mého života se mi do očí vtláčily štipavé slzy, stejně jako jemu.

„Tati...“ vydechl jsem a musel ho dál lehce držet v objetí, aby neztratil rovnováhu, která mu určitě dělala problém po celé ty roky. A nejen ta fyzická.

„Kdy?“ V jeho hlase vyhrávala lítost spolu s šokem z této nepravděpodobné a ne zcela příjemné situace. Určitě nemohl uvěřit svým očím, že mě opravdu vidí a že tu skutečně stojím před ním.

„Marcel mě vyzvedl dnes ráno, trest mi skončil,“ odpověděl jsem a utřel si slzy do obnošené košile.

„To je ale! Proč mi nic neřekl? Vždyť tu byl nedávno.“

Dětsky jsem pokrčil rameny a stále jsem stál nehybně v temné předsíni, jako by tohle už nebyl můj domov. „Nevím, možná tě chtěl překvapit.“

V tu chvíli se otec hlasitě zasmál a konečně mě vtáhl dovnitř. „Pojď, pojď dál, dáš si kafe? Nebo čaj?“

Otec se snažil jít co nejrychleji přede mnou, opíraje se o dřevěnou starcovskou hůl.

Když jsem vkročil do prostor našeho bytu, mé smysly byly okamžitě zaplaveny silnou nostalgií. Ta vůně nikdy nezmizela. Napadlo mě, jestli se nezblázním, když na okamžik čichové buňky rozeznaly, nebo možná jen chtěly rozeznat, mamky starý parfém. Za ta léta se tu nic nezměnilo, a to doslova. Stěny byly obloženy stejnými krémově zbarvenými tapetami, se slabými náznaky nějakého druhu lučního kvítí,

dokonce i s mými ranými kresbami za mírně odsazeným gaučem, za které mi otec pořádně nařezal. Akorát na gauči přibývalo obrovské množství všelijakých novin nebo starých vydání různých časopisů. Podle mého názoru od roku pána nevyhodil ani jedině. Televize, jako vždy v minulosti, hrála na pozadí se zapnutým kanálem sedm, který vždy byl a bude stanicí TA3. Dokonce ještě neměl ani jednu z těch plochých televizí. Vzápětí mě to velmi mrzelo. To já jsem ho měl přesvědčit, že plochá televize je lepší, a také mu ji koupit jako každý správný syn, který svého otce učí o nezadržitelném rozvoji technologií, na které on sám už nestačí.

„Dám si kafe,“ řekl jsem tiše a dál se rozhlížel po voňavém obývacím pokoji.

„Můj drahý syn,“ řekl si otec spíše pro sebe a s úsměvem si mě změřil od paty až po vlasy, které v době mého odchodu ještě neměly výrazné koutky. Poté začal připravovat kávovar na nápoj s překapávaným kofeinem. I přes to, že je tatínek téměř invalidní, byt byl příkladně uklizen. Žádný prach na policích ani uschlé květiny. Na oknech byste sotva našli stopy po šmouhách nebo otiscích rukou a na bílých ubrusích mého otce nebyla ani stopa špíny. Jeho oblečení bylo dokonale vyžehlené a důkladně upravené, mírně šedivé vlasy měl sčesané dozadu kolem uší. Připadal jsem si vedle něho jako bezdomovec.

„Jak se máš? Zvládáš to všechno?“ zeptal jsem se, když jsem se posadil k jídelnímu stolu, který přes svou naprostou čistotu určitě nebyl prostřen už velmi dlouho.

Otec se však jen nechápavě otočil s lehkým úsměvem na tváři. „Co mám zvládat?“

Vlastně jsem na to ani nedokázal odpovědět. V hlavě mi vířily otázky, na které jsem se už dlouho chtěl, ale neodvážil jsem se na ně zeptat. Za ten čas jsme se přirozeně, ale nedobrovolně, odcizili a dnes opravdu nevím, co si mohu dovolit. Bere mě jako kriminálního? Nebo mě po všech životních útrapách stále vnímá jako plnohodnotného člověka? Svého syna?

„Co budeš teď dělat, Renko?“

Renko. Byl jediný v naší rodině, kdo mi říkal takto zkomolenou zdobnělinou. Jméno René je téměř nemožné citově vyslovit. To však

nic nemění na tom, jak nepříjemně mi při jeho záludné otázce poskočilo srdce, i když to tak rozhodně nemyslel. Kulháním mi přinesl šálek horké voňavé kávy a druhý položil na okenní parapet k naleštěnému oknu, kde byla jen jedna židle. Když se do ní posadil, hodně vrzala. Přišlo mi líto, když jsem si uvědomil tu prázdnotu v jeho očích s tak bezvýznamným pohledem, ukazujícím na naši věčně tichou ulici, kde se nikdy nic neděje.

„Budu pracovat pro Marcela jako ochranka.“

Pomalu však otočil svůj pohled ke stolu a jeho prázdňý pohled se změnil v údiv. „V masážním salonu potřebuje ochranku?“

2. kapitola

Po celý čas vynuceného rozhovoru jsem se snažil mluvit s otcem celkem narovinu, ale stud ve mně stále dřímал, někde v útrobách. Většinu jeho neustálého, až otravně nepříjemného vyptávání jsem v tichém prodýchávání odpovědi nějakým způsobem odkláněl od skutečné pravdy, nebo jsem se jim vyhýbal.

„Musím už jít, Marcel na mě čeká v autě na parkovišti. Nepotřebuješ něco? Zastavím se zas zítra nebo hned, jak to bude možné,“ přerušil jsem otce a zoufale jsem se snažil neodpovědět na otázku, které jsem se ve svém nitru bál nejvíc. Nebyl jsem připravený mluvit se svým jediným rodičem o tom, zda po všech těch opakovaných útrapách a nástrahách šílenství z izolace zůstalo mé nitro v takovém pořádku, jaký bych si představoval. Nevadilo mi mluvit o trýznění nebo samotě ve vězení, ale otázka mého duševního stavu v plně fungujícím světě děsila i mě.

„Jak zítra? Ty nezůstaneš doma?“

I když to bude znít necitlivě a nevděčně, nedokázal jsem si představit společnou domácnost se svým otcem. Jednoduše jsem se nedokázal smířit s faktem, že já jsem nemohl udělat ani jediný krok z basy a jediné, co jsem chtěl, byla nepolapitelná a nedosažitelná krása svobody, ale můj otec se rozhodl, že už nikdy svobodu nepocítit. Je vězněm ve své vlastní hlavě. Doživotí v izolaci. Opravdu si na to budu muset zvyknout.

„V podniku budu pracovat hlavně v noci, protože je to i noční klub, takže je pro mě výhodnější bydlet přímo na místě.“

Bylo zřejmé, že otec není vůbec potěšen mým bezostyšným útekem z domova, ale zároveň jsem v jeho výrazu tváře zpozoroval pochopení. „Dobře, synu, budu se těšit, přijď teda zítra, dobře?“

Souhlasně jsem přikývl a otce znovu pevně objal. „A nepotřebuješ teda nic?“

Usmál se a pohladil mě po rameni. „Ne, ne, můj soused Jožko Budinský mi nosí nákup, takže mám všechno, netrap se.“

Oba jsme chvíli stáli tváří v tvář a já jsem přemýšlel, jak by tato situace mohla být ještě napjatější, ale nakonec jsem jen vyšel ze dveří s letným mávnutím. Otec se však ke dveřím nepřiblížil.

V přísných podmínkách jsou city zakázané.

Vzduch se mi zdál po vykročení z toho metaforického dusna mezi mnou a otcem tak svěží, jako když jsem poprvé vystoupil z izolace. Když jsem sklesle nastoupil do auta, Marcel s někým telefonoval.

„Ano, jasně, za chvíli tam budu. Papá.“

Ztěžka jsem vydechl.

„Tak co? Bylo to příliš drsné?“

Zavrtěl jsem hlavou na znamení nesouhlasu.

Pravda je taková, že to všechno mezi námi bylo tak pokojně samozřejmé, jako bych nikdy neodešel, navzdory mým vnitřním obavám. Přirozeně jsem ze strany svého otce očekával pasivní agresi, i když vím, že ji v sobě nemá.

Kurva, vždyť jsem venku z vězení. Osm let jsem seděl mezi spodiňnou společností, kriminálníky, po nichž neštěkne ani pes, ale on mi nedal ani na chvíli pocítit výčitky svědomí. Cítím se hrozně. Jako bych mu dlužil syna, kterým si nezasloužím být. Srdce se mi sevřelo při pomýšlení na to, co jsem pro svého otce v životě mohl znamenat, ale neznamenám a nebudu znamenat. Nikdy.

„Ale fajn, povídali jsme si a zítra se stavím.“

I po všech těch letech mě Marcel zná jako své boty. Okamžitě věděl, že nejsem úplně klidný, a tak mi podal krabičku lehkých cigaret. V autě nebylo ani stopy po kouři, takže jsem si tohoto jeho gesta vážil o to víc. Tentokrát je to ale jiné. Cigaretu si můžu klidně zapálit bez jakýchkoli křivých nebo závistivých pohledů kolem sebe. Neumíte si představit, jak mi ta zázračná nikotinová tyčinka v tu chvíli pomohla. Lechtivý kouř v bránici na okamžik utlumil realitu.

„Na nádraží vyzvedneme jednu mladou slečnu a pojedeme do hotelu. Měla přijet zítra, ale nějak se jí to zamotalo.“

Bylo zvláštní slyšet o mladé slečně, která v podstatě hodlá prodávat své tělo za něco tak bezvýznamného, jako jsou peníze. Když se však nad tím zamyslím hlouběji, po tom všem mi to ani vlastně nepřijde až tak divné. Je to život a většina z nás dělá jen to, co je pro nás v dané, jistě nepříznivé situaci nevyhnutelné.

Po krátké odmlce jsem vytáhl flašku, kterou mi dal Marcel, z přihrádky přede mnou a nalil do sebe minimálně decku alkoholu.

„Poslouchej, je tak trochu ostrá, tak ji neprovokuj. Chápeš, ne?“

Jasně, že jsem to chápal, i když jediné, co jsem v tu chvíli skutečně vnímal, bylo to úžasné, teplé jarní slunce, které proráželo každou škvíru v autě, ale hlavně skrz čelní sklo a dopadalo na mou bledou tvář. Příjemně mě hřálo a doslova jsem cítil, jak mi tělo probodávalo vitamínem D, který nebyl ničím jiným nahraditelný.

Po chvilce jsme zastavili u autobusového nádraží a Marcel se najednou zachechtal. „Roman o tobě často mluvil. Jaký jsi byl v mládí fakan a podobně. Ale vždy jen v dobrém slova smyslu. Nepamatuji si, že by o tobě někdy řekl něco špatného. Má tě opravdu rád, René.“

Nevím, jestli mě tato informace měla uklidnit nebo mě znovu přimět přemýšlet o tom, jak špatným potomkem jsem pro svého otce. Přece jen, Marcel byl pro něj více synem, než bych kdy mohl být já.

„Bylo to zvláštní, ale vůbec ne tak hrozné, jak jsem očekával,“ odpověděl jsem a podíval se z okna. Kromě všech špatných pocitů kolem mé osoby, které ve mně naše bezkonfliktní setkání vyvolalo a které souvisely pouze s mým úhlem pohledu, jsem už necítil špatné pocity ohledně mého vztahu s otcem. Nebyla tam žádná zášť, spíše jen nevyhnutelné odcizení.

Náhle se v dálce objevila postava štíhlé dívky, která rychlým a sebejistým krokem kráčela k našemu autu. Byl jsem překvapen, jak byla hezká. Její dlouhé nohy zvýrazňovaly černé legíny, po stranách provokující síťovaným vzorem, a chlupatý rozepnutý kožich jistě evokoval pocit sebevědomí u každého muže, i když šlo o práci, ve které mužská deviantní generace vyžaduje spíše živočišnou podřadnost opačného pohlaví, které se snaží pod nápořem testosteronu co nejvíce ponížit. A nakonec, ten úsměv. Sice nešlo o přirozenou radost z práce,

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Shoříme.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.